

MUKADDES YOLCULUK

MUKADDES
YOLCULUK

MUKADDES YOLCULUK

Akademi Araştırma Heyeti

KAYNAK KİTAPLIĞI
İstanbul - 2005

KAYNAK KİTAPLIĞI

Mukaddes Yolculuk

ISBN: 975-8775-47-2

Yayın No: 132

Emniyet Mah. Huzur Sokak No: 5 34676

Tel: 0 (216) 318 60 11

Faks: 0 (216) 318 42 02

Üsküdar / İSTANBUL

Yazar:

Akademi Araştırma Heyeti

Editör:

Dr. Faruk VURAL

Görsel Yönetmen:

Engin ÇİFTÇİ

Grafiker:

Şaban KALYONCU

Fotoğraflar:

Ali ÜNAL

Halit Ömer CAMCI

Mirza Özgür KILIÇ

Cihan Haber Ajansı

Renk Ayrımı:

SGSM

(Sürat Görsel Sanatlar Merkezi)

Matbaa:

Çağlayan Matbaası

Sarıç Yolu girişi No:7

Tel: 0 (232) 251 87 68

Faks: 0 (232) 251 58 06

Gaziemir/İzmir

Cilt: Numune Matbaası

Copyright ©

Baskı Tarihi

Ocak 2005

İÇİNDEKİLER

İçindekiler	5	Vuslat Koyu: Hira	45
İlk Mabed	6	Kabe'de Gece	46
Takdim	7	Her Daim Kabe	47
Mekke'nin Tarihi Genel Görünüşü	8	Arafat	49
Türk Bir Ressamın Mekke-i Mükerrime ve Çevresini H. 1197 (miladi 1778) Yılında Resmettiği Ponoramik Kapsamlı Bir Manzarası	9	Geçici Ayrılığın Muvakkat Hüznü	50
Kabe	11	Bayram Hazırlığı	53
Fâran Dağları	12	Veda Tepesinin Hatırlattıkları	55
Yolculuğun Kazandırdıkları	15	Arı Kovanı	57
Kabe Yollarında	17	Müzdelife	59
Peygamberlerin Uğrak Yeri	19	Mina'ya Rihlet	60
Metaf-ı Enbiyâ	21	Mina	63
Emin Belde	23	Mina'dan Bir Hatıra	65
Aşıklar Şehri	25	Artık Medine'ye Doğru	67
Bayram Yeri	27	Medine	69
Huzur Dolu Belde	28	Medine	71
Kesretteki Vahdet	29	Mescidi Nebi	72
Tavaftaki Sıcaklık	32	Her şey O'nu Anlatıyor	75
Sa'y	37	Kuba Mescidi	76
Buna da Şükür	39	Bedir	77
Cebel-i Nur	40	Uhud	78
Hira'nın Hatırlattıkları	43	Cennetü'l-Baki	79
Ufka Yönelen Hatıralar	44	Ayrılrken Biçilen Vazife	80

Do rusu insanlar i in kurulan ilk ma bed, kesinlikle Mekke deki o ok kutsal ve b t n lemlere hidayet olan ibadet evidir.

I-i m r n S resi 3/96

Takdim

indeki k ymete g re de er kazanan zarflar misali mek nlar da, misafirleriyle de erlendirilir ve k ymet kazan r. Bu k ymetin bir de, teler tesinden tasdiki s z konusu ise, o zaman, hi bir yere nasip olmayacak bir f ikiyet s z konusu olacakt r ve yery z nde bu payeyi hak kazanm tek belde, Mekke dir.

Farkl as rlarda, defalarca vahye ehadet etmi bir mek nd r o..!

l h nazar n y neldi i belde h viyetini al p nazarlar n kendisine evrildi i benzeri olmayan bir mek nd r zira..! As rlard r kendisine evrilen y zleri tasdik edercesine Son Sultan a ev sahipli i yapm bir beldedir ayn zaman- da Mekke. Ufuklar nda meleklerin kanat sesleri yank lanm t r as rlarca!..

Cebr il in yol g zerg h , insanl n k bleg h ve ins cinnin de metaf d r ayn zamanda..!

Yery z ndeki ilk evi bar nd ran.. Semtine u rayanlar da ar nd ran ehirdir Mekke..!

yle bir mek n ki Mekke, gitmek de zor, ayr lmak da..! Semtine ad m atanlar , yeniden gelme heyecan sar - yor, daha ayr lmadan..! Y llarca payla l yor dostlarla hat ralar ve i tiyakla bekleniyor yeni bir yol f rsat !..

te elinizdeki bu alb m, hasrete bir damla su d k p serinletebilme d ncesinin r n Belki, d k len bu damlalar, serinletme yerine k v lc m tesiri icra edecek Ne de olsa bazen, s nd rmek yerine ate e vermek de var i in ucunda!..

Yanma a k yla tutu anlarla, kanma sevdas na m ptel olanlar , hat ralarla ba ba a b rakmak en g zeli

B R T RK RESSAMIN MEKKE- M KERREME VE EVRES N
H. 1197 (M LAD 1778) YILINDA RESMETT PANORAM K
KAPSAMLI B R MANZARASI.

S raya g re isimler:

1- B bu's-Selam	33-Kubbet l-Abbas
2- El-Haceru'1-Esved	34- Mak m- Hanefi
3- El-Hatim (Hicr-i smail)	35-Mak m- afi
4- Kabe-i M errefe'nin Kap s	36- Mak m- M liki
5- Er-R kn ' - im l	37-Mak m- Hanbel
6- Alt noluk	38-Minberu'l-Hatib
7- R kn 'l-Haceri'l-Esved	39-Cebel-i Eb Kubeys
8- Mak m- brahim	41-Cebel-i Abdullah
9- Safa kap s	42-Cebel-i Sebir
10-Safa 11-Merve	43-Cebel-i erif
12-Batn- Vad	44-Cebel-i Sevr
14-Cebel-i S bih	46-Cebel-i La'la'
15-Mescid-i brahim	48- Cebel-i Hind
16-Cebel-i Arafat	49- akk- Kamer mucizesinin ger ekle ti i yer
17-Batn- Vad	50- Cebel-i Hira
18-Cebel 'r-Rahme	51-Cebel-i Nur
19-M zdelife mevkii	52- Hz. brahim'in namaz k ld yer
20- Kuzah tepesi	53-Cennet 'l-Muall
21-Mina mevkii	54- Hz. Hatice'nin kabri
22- Cemre-i Akabe	55-Kasru' - erif
23- Kurban kesim mahalleri	56- Menzil-i Molla
24- Hac lar n sa lar n kestikleri yerler	57- III. Murat Mescidi
25-Mescid-i Hayf	58- S leymaniye Medresesi
26- Muhassab mevkii	59- Kay tbay Medresesi
27- Veda kap s	62- Hamam
29- Halk e mesi	63- ar

KABE

Kabe, yeryz nde ilk in a edilen bina... Hz. brahim le yeniden g n y z ne kan kutlu yap ... Y llara inat, her ge en g n gen le en belde... insanl k kadar eski, ama turfandan n taravetiyle dolu etraf yla... Tarihin her devrinde insanl k, bir sel olup akm Kabe ye... Sellerin ak n na u ray p avlusunun su ile dolmas bile, insanlar n tavaf na engel olam yor. D n oldu u gibi bug nk durum da farkl de il ve yar nlar n farkl olmayaca na ehadet ediyor ayn zamanda d n ve bug n...

FÂRAN DAĞLARI

Ufkunda o g nk Mekke silindi inde F ran da lar ndaki rperti
hissi esir ediyor insan ... Ve bu ss z diyarda, yan nda yeni do mu k -
k yavru smail le birlikte Hacer validemizin feryatlar yank lan yor:

Bizi burada kime b rak yorsun ey brahim.!?

B rak p gitmeyi emreden O olduktan sonra gama ne gerek..!

YOLCULUĞUN KAZANDIRDIKLARI

Rahm n n misafiridir hac ve umre yolcular . Ve O, bu davetine ica-
bet edenleri d nya ve ahirette kar l ks z b rakmayacakt r. Teminat n
da yine O vermektedir; "Her ziyaret inin ziyaret edilen zerinde bir
hakk vard r. Hac lar n Ben deki hakk da, d nyada onlara fiyet ver-
mem ve ahirette onlar affetmemdir."

KABE YOLLARINDA

afanın atlayıp sıkın etti i yerdir Mekke!.. Varlık aacının mnteha meyvesine kucak alan beldedir aynı zamanda!..

Köblemiz Mekke!

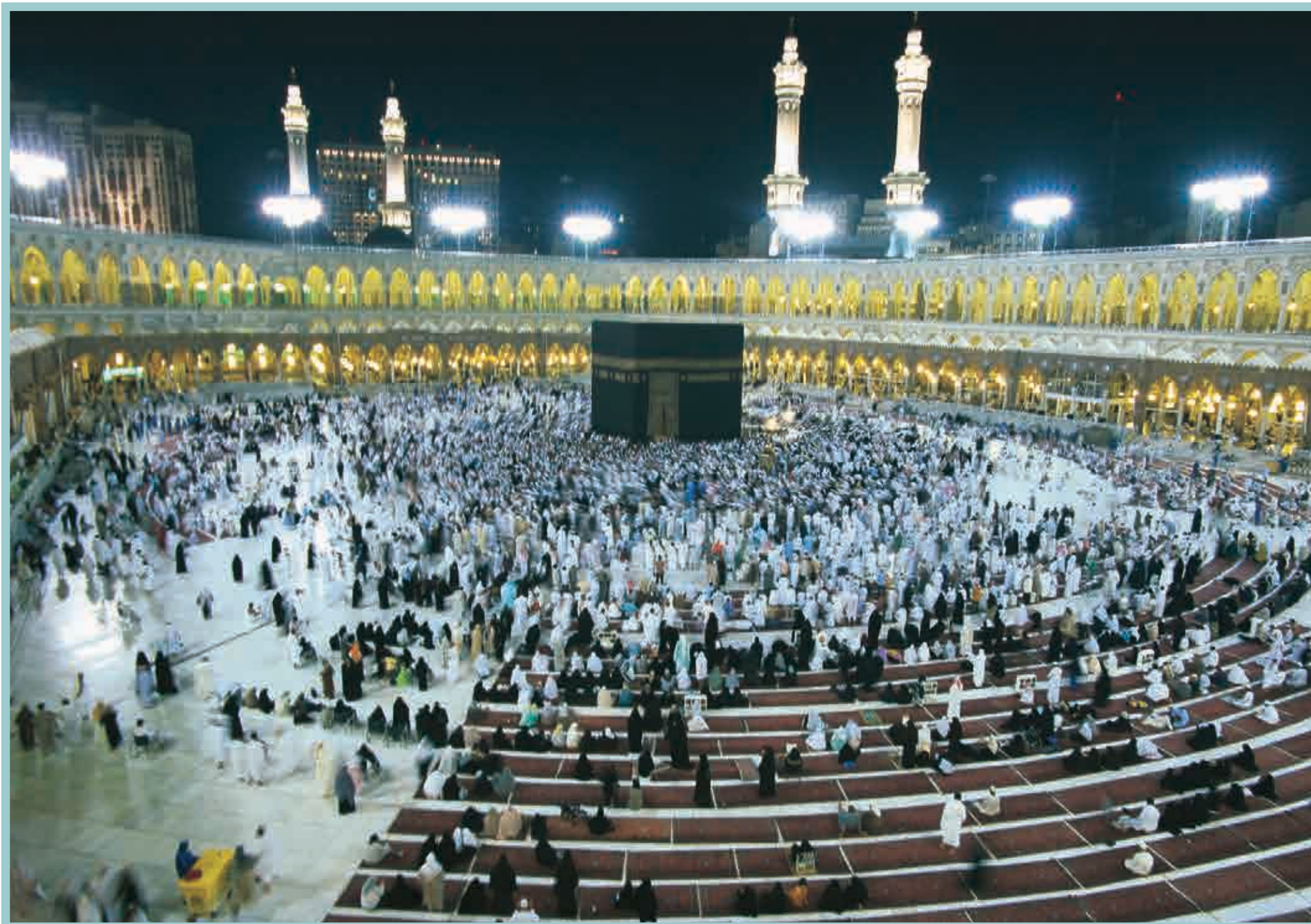
Kabe miz Mekke!

Taında topraında gızımız; Ona gelmek için sızımız; Tırbına kurban olup topraına sreceğimiz var!..

Ve bu duygular içinde, dillerde Onun adı, günlerde de Habibinin yıldıyla her yıl binler.. yzbinler dökülen yollara ve vadilere akan seller misali, rengarenk bir insan manzarası dolar Harem e.. Mekkeye.. Kabe ye!.. Cennetteki sıtten rnaklar misali, sıt gibi beyaz giysileriyle!..

te, haccın.. umrenin.. Mekkenin ve Kabe-i Muazzamanın ıyle bir c zibesi vardır ki gün ller, i tiyakla hep ona ynelir ve En Sevgiliye duyulan muhabbetle yanan yrekler, akın akın yollara d er, vuslattaki lezzeti yakalamak için her senel!

PEYGAMBERLERİN UĞRAK YERİ

Mekke, peygamberlerin uğrak yeridir aynı zamanda!.. İlk insan ve ilk nebi Hz. Adem'in ayak izleri vardır onda Havva ile vuslatın şahididir Arafat!..

Hız. Nuh'un sayhalar, yankılar da ve ta'nda

Hız. İbrahim'in tevekkülüne ahit olur Bekke vadisi Cibril'in gılgisi d' m' t' r kim bilir kaç defa st' ne Hacer validemizin tel-saklıdır Safa ve Merve tepelerinde Bak altına yatan teslimiyet yankılanm' t' r ufuklarında Mekke'nin Hız. İsmail ile

METAF-I ENB YA

Hz. uayb n davet l klar sinmi tir F ran da lar na Hz. Musa ve Hz. Harun gibi daha nice peygamber, Kabe nin etraf nda tavaf etmi , ellerini aarak Rabb-i Rah m e huzur-u kalble y nelmi lerdir. Bu sebeple denilebilir ki, Hicaz b lgesinin her ta ve topra nda mutlaka bir peygamberin hat ras vard r. ncekilerin dillerinde birer m jde olarak y d edilen Allah Res l n n (s.a.s.) g z , ufuklar s zerken bir g n, dillerinden u tasvirler d k lecektir: Sanki u anda ben, Hz. Musa y , uzun sa lar yla ve yal n ayak bir ekilde, devesinin zerinde, ihramlar i inde y ksek sesle telbiye getirerek vadilerden a a do ru indi ini g r yorum.

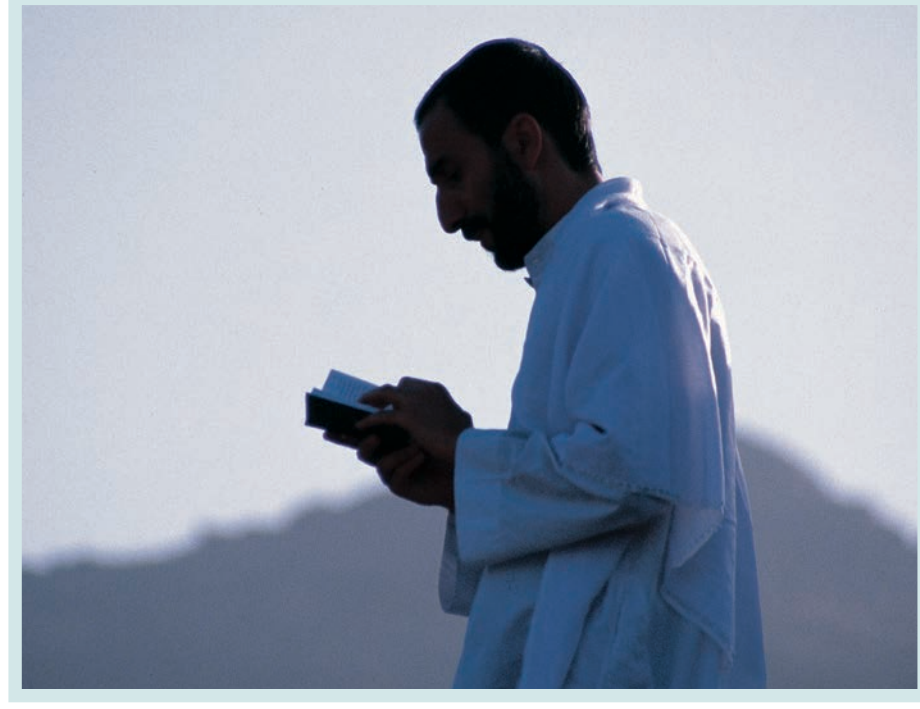
EMİN BELDE

Mekke, peygamberler ehri.. i inde Allah n evini bar nd ran kutlu belde!.. F ran da lar n n evreledi i va-diye taht kurmu Kabe nin ev sahibi! Kabe k inat n kalbi ve mmetin heyecan da, nab z olup burada at -yor. Burada her ey o kadar tabii ki.. kullukta yorulan k vr l yor bir kenara korkusuzca!..

Endi e duymuyor mal ve can ndan!.. Sokaklara kadar ta yor ayn manzara.. kald r mlarda uzanm in-sanlar g r l yor s kl kla Belde, o kadar g ven telkin ediyor ki, kad nlar bile endi e duymadan uzan p yaln z dinlenebiliyorlar sokaklarda.. Hz. Hacer in g ven, teslimiyet ve metanetini hat rlat rcas na!.. Rah-man n misafiri olman n bir neticesi olsa gerek bu g ven!.. O na g venip s rt n dayayan ne zaman yar yolda kalm ki?..Elinde Kur an.. dilinde dua.. y z n Kabe ye evirmi yle h yar g n l var ki etraf n z-da.. kelimeleri tel ffuz ederken iliklerine kadar hissettiklerini san yorsunuz deta. Sanki duadan bir hey- kel olmu , b t n h creleriyle Rabbe yalvar yorlar, g zya lar i inde..

AŞIKLAR ŞEHİRİ

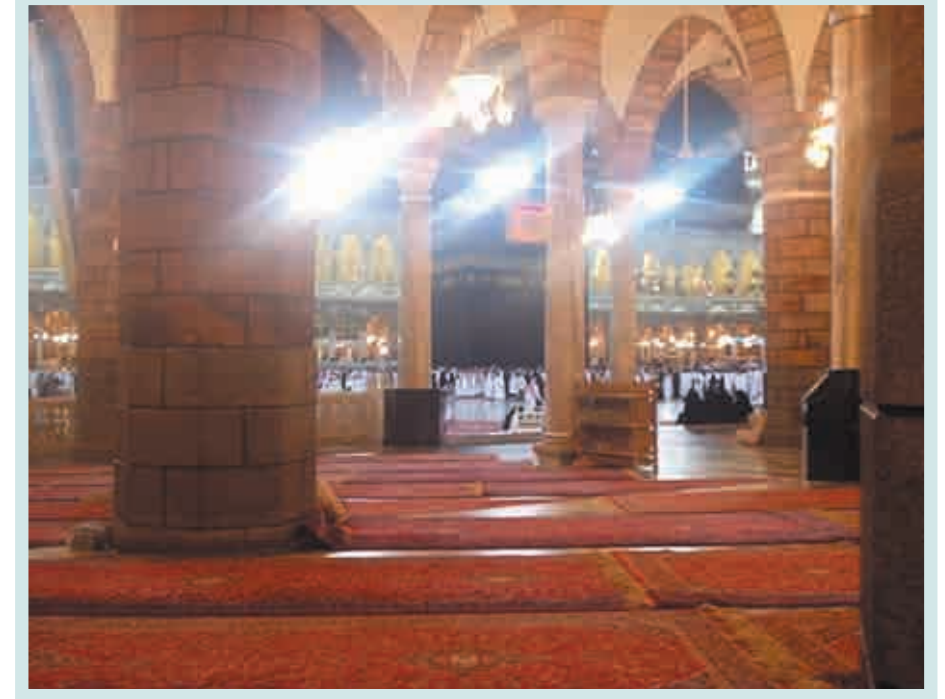
H k r klar ku seslerine kar m , pervaz edip gidiyor yukar lara, yukar lar n da yukar s na Me er O na a k ne g zel kullar varm yery z nde. Belki de bunca olumsuzlu a ra men nimetler i inde y zme-miz de bu y zden Bu kadar samimi, i ten ve derin isteklerin aras n-da mitleniyor insan.. ve hen z bu duygudan uzak olanlarla beraber ayn bayram ya ayabilmek i in a l yor eller yeniden semalara!.. in-den geldi i gibi d k yor g nl n n derinliklerindeki.

Bedir e giderken Res lullah n duas geliyor ak llara: Allah m! Bun-lar da zayi olursa Zayi olmamas i in Ammarlar.. Habbablar.. Bilal-ler.. kalk yor eller yeniden semalara.. telere.. telerin de tesine!..

BAYRAM YERİ

Ve yollar n kesi ti i yer,

Kabe ye geldi inizde anl yorsunuz ki, tahayy llerin tesinde her daim bir bayram var burada adeta!.. Ik bayramla ma da burada!.. Adeta, e- virmi y z ve y nlerini, d nyan n su yerine insan ta yan nehirleri bu- raya akma yar nda!..

HUZUR DOLU BELDE

B t n kalabal a ra men o ne nezaket ki, k rm yor kimse kimseyi.. en k k bir olumsuzlukta, kadife tonlu bir sesle, Sab r ya hac nidalar y kseliyor etraftan.. omuzlar ok an yor tatl l kla.. y zlerdeki tebess mler son noktay koyuyor ve kabaran sinitler yumu uyor yeniden Sahi, bu kadar kalabal n bir araya gelip de g venlik g - lerinin sevk ve idaresinin d nda bu kadar intizaml ve problemsiz bir ba ka organizasyona d nya ahit oluyor mu, ba ka yerlerde?

KESRETTEKİ VAHDET

Renkler farklı, diller farklı, kültürler farklı, ama herkes aynı kelime okuyup aynı dili konuşuyor. Oturup bir kâde Kur'an okuyorsunuz.. yanından, önünden ve arkandan aynı kelimenin sesi yankılanıyor.. Yanından, önünden ve arkandan kimler mi? Pakistan'dan, İndonezya'dan, Afganistan'dan, Somali'ye, Irak'tan Endonezyaya kadar dünyanın dört bir yanından, ilahi davete icabet etmiş Rahmânın misafirleri

Dualarda da aynı benzerlik var burada.. yeryüzünde bir insan selâ ile birlikte Kabe'nin etrafında dâim yorsunuz

Siyahın en koyu tonuna sahip mümin kardeşiniz de.. beyazın tonlarıyla bu dünyayı tenlisi de.. zaman zaman güneşin ışınları da, aynı dualarla yankılanıyor.. Allahın sahibine!.. Allah'tan aynı kelimeler duyuluyor, bakanın adı.. dualar ediliyor.. Muhammed'in ittihadına.. zâhir ve bâhirin dağınıklığına

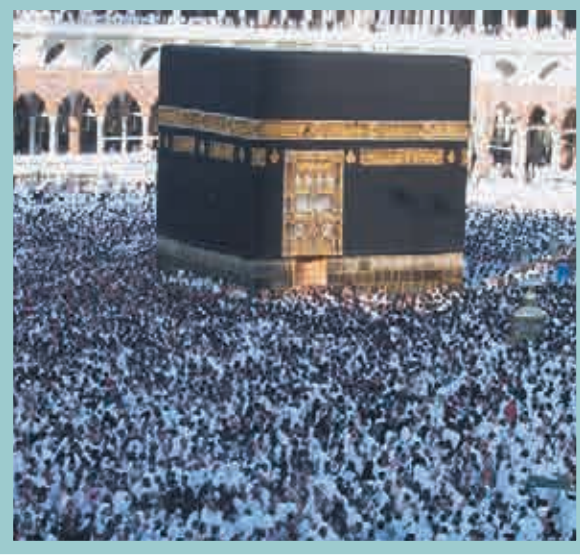

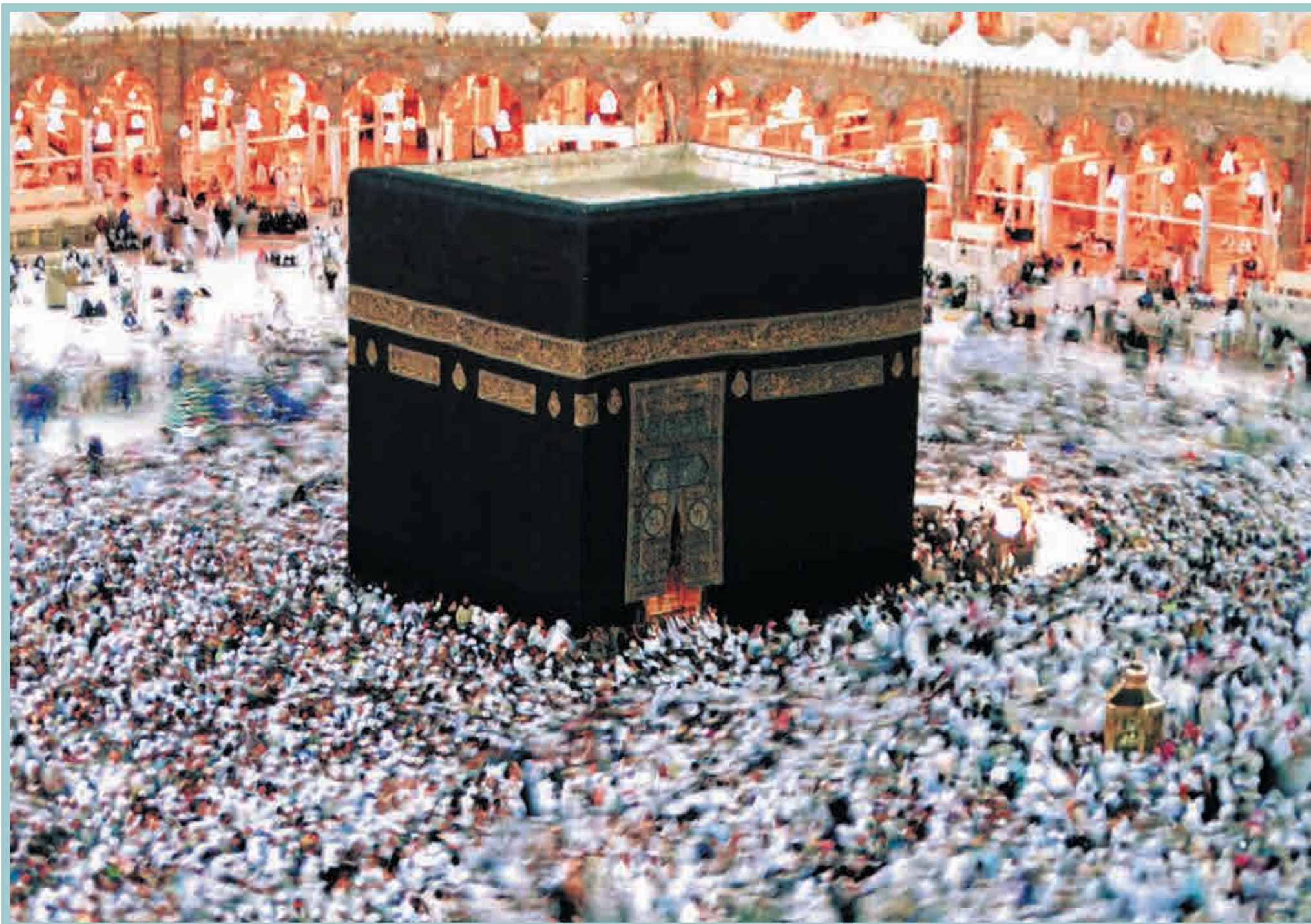

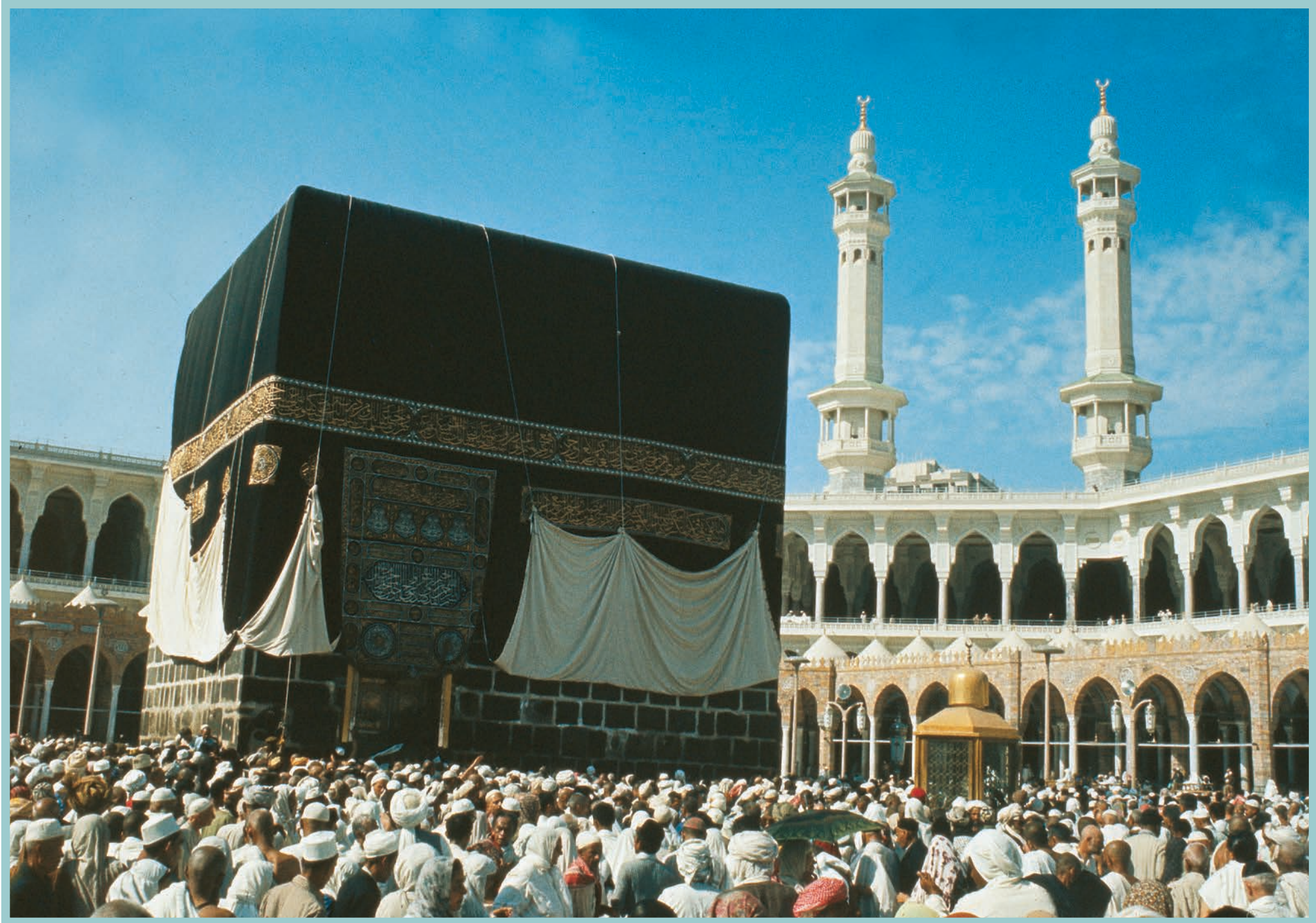
TAVAFTAKİ SICAKLIK

Tavaf o kadar renkli ki.. bir ara omzunuza arpan siyahiyi, Habe li Bilal.. yan k sesiyle tekbir getireni de, Farsl Selman san yorsunuz. Yine hayaliniz al p g t r yor sizi maziye mmetiyle veda ederken burada, O nunla beraber tavaf eden yan nda ka m min vard ?.. O g n Mekke den y k selen ses nerelere ula m t ?.. Bug n milyonlarla beraber d n yoruz Ka be nin etraf nda.. Bir de Eb Bekir ler, mer ler, Osman lar, Ali ler oluversek etraf nda. Dualar m z talebe d n rken, kavlimizi fiillerimizle b t nle tirebildi imiz g n n heybeti beliriyor ufuklarda, bir mit olarak Mekke ufkunda do an g ne in, d nyan n d rt bir yan n ku at p ayd nlatmas da buna ba l de il mi?

SA'Y

Beytullah la ilk vuslat unutulur gibi de il!.. Bitip t kenme bilmeyen bir tavaf, sonu gelmeyen bir sa y ya an yor Kabe de!.. Y kselen dualar hi eksik olmuyor semas nda!..

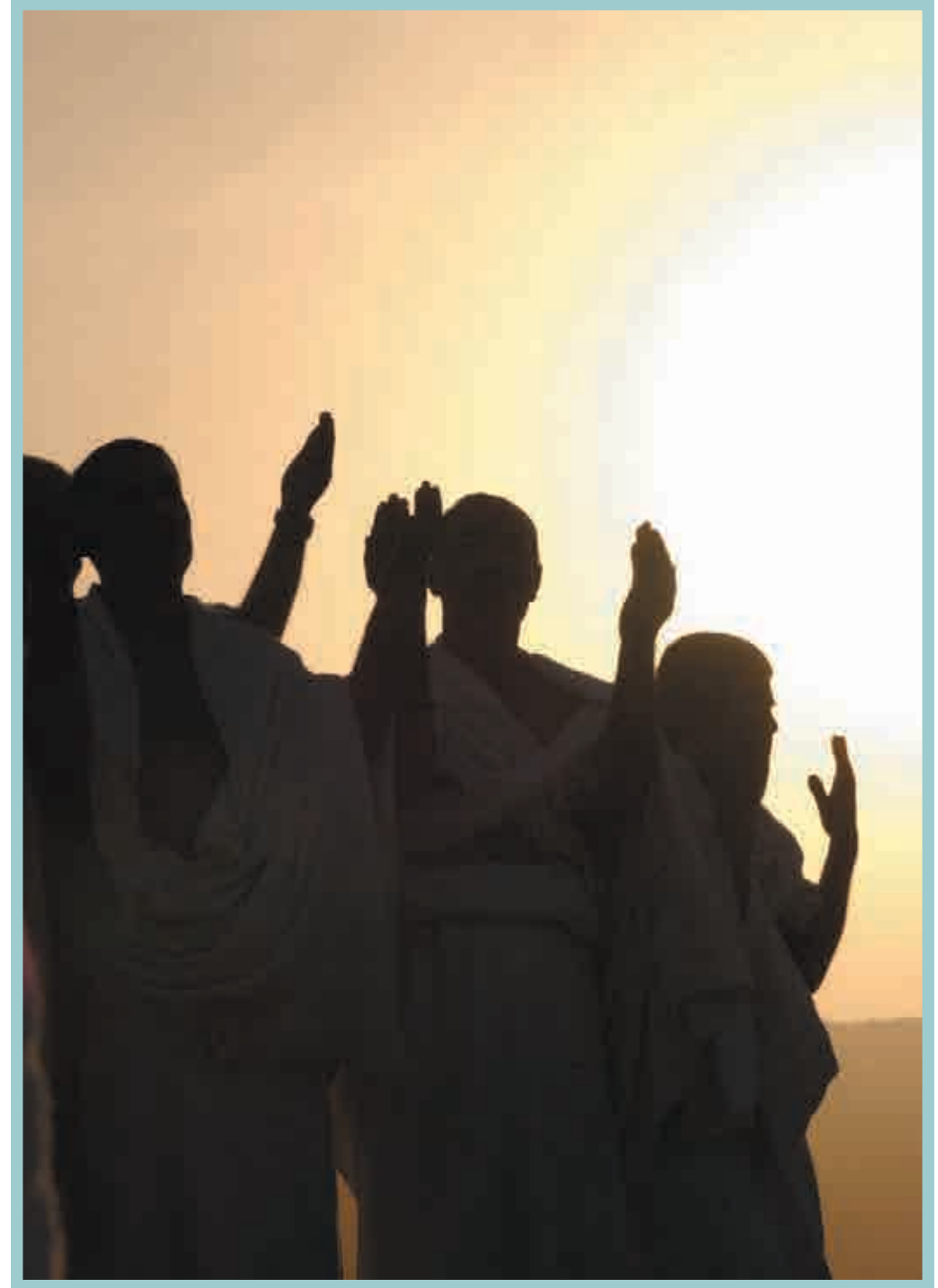

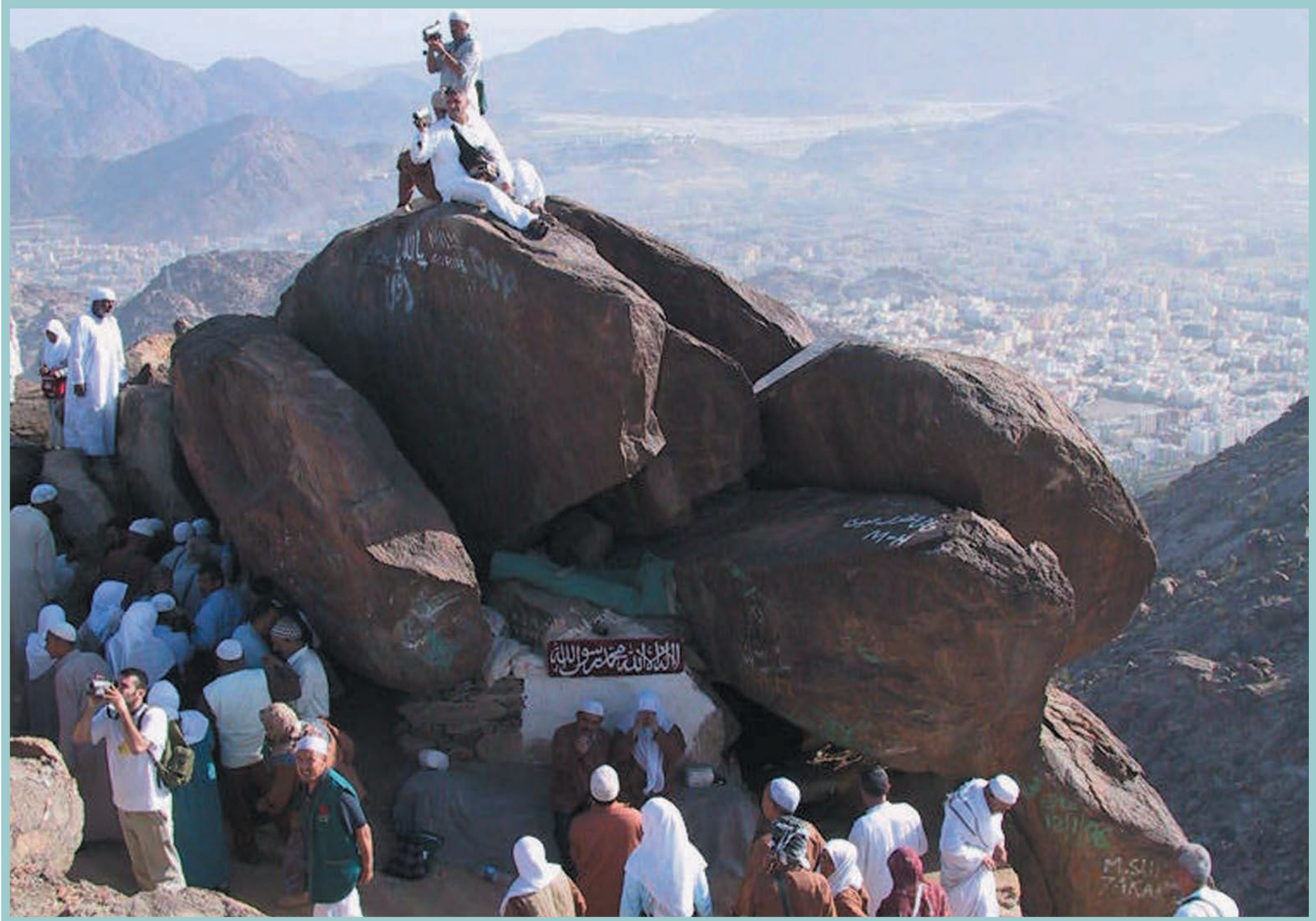
BUNA DA ŞÜKÜR AMA

Var olan , g rmezlikten gelmek de imk ns z

Elinde Kur an.. dilinde dua.. y z n Kabe ye evirmi yle h y r g n l var ki etraf n zda.. kelimeleri tel ffuz ederken iliklerine kadar hissettiklerini san yorsunuz deta. Sanki duadan bir heykel olmu , b t n h creleriyle Rabbe yalvar yorlar, g zya lar i inde.. Anla lan o ki, k s men de olsa bug n, d nya mekteplerindeki tahsil semere vermeye ba lam gibi Ancak Zemzem ltfundan kana kana i ebilmek i in, Kabe ruhunu her bir beldede in a edecek, brahim ve smaillere ihtiya var

CEBEL-İ NUR

Her yer, O nun hat ralar yla dolu Mekke ye gelir de Nur da na u ranmaz m hi ? Vahyin be i i, Hira y st nde misafir eden da ylesine solgun ki. ilelerle y zy llar ncesinden olgunlu a erdi ini, ilk bak ta hemen belli ediyor, boynu b k k h liyle Zirvesi, r k u and r r bir vaziyette ve Kabe ye bak yor Etekleri, belli bir sars nt yla a a ya sarkm ve bu h liyle, zirveden koparak a a kaym izlenimi veriyor insana!.. Belki de vahyin ihtizaz yla sars l p a r l klar n silkelemi bir da , Cebel-i N r. Adeta yoklu undan titreyip silkinmi ve kolu kanad k r k vaziyette O h liyle bile, meh b ve cesametle konu uyor, harimine girenlerle adeta bir kartal gibi, g zlerini Kabe ye dikmi , uzatt ba n hi k p rdatmadan ona sel m duran bir mekan!...

HİRA'NIN HATIRLATTIKLARI

Burada hatıralar tazeleniyor yeniden.. ve mazi canlanıyor bir bir.. Hz. Musa'nın Tırda ve Th ile-
rindeki ileli hayat geliyor akllara.. Hakk a matıye olabilmek için anlaşılan, derin bir kulluk uuru ve has-
bilik yanında, bir de ileyle yolculuk olgunluk gerekiyor.. Metin insan Hz. Hatice'nin hassasiyeti takı-
yor akllara.. Bana bir şeyler gelir endişesiyle arkasından adamlar göndermesi tıllenir ufuklarda.. elin-
de az , O na gelişi canlanıyor zihinlerde. Hira ve sonrasında yaşananlar, sıkıntılardan bunaldım z bu-
günleri içinde belli başlı mesajlarla dolu. Alın teri dıkmadan.. sancısız ekmeden ve sızdaki sadakate
lemi ahit tutmadan, iman adına istikbale yürümek zor geliyor. önce Kabe ve onun temsil ettiği
ruhla metafizik gerilime girmek gerekiyor günlerde. manla a layan haline gelen kalplerde ye ert-
meye ihtiyaç var filizleri.

ncelik, her ahsın kendinde taşıyor.. O nun davasına sahip kabilmek için, o davaya taşıyacak key-
fiyete talip olmak ve ardından da, sızle ameli barındırmak gerek. Hira da doğanın nuru, güneşin doğup
batması her yere ulaştırılmasında, Hz. Hatice ve Varaka bin Nevfel misali destek olmak da biraz buna bağlı..

UFKA YÖNELEN HATIRALAR

Hayallerde hat ralar canlan yor ve gelece i g rme k istiyorsunuz av-
ludaki renklili in ahs nda!.. Bir de da l versek buradan.. da ld klar gi-
bi sahabenin, d nyan n d rt bir yan na!.. man m z , inanc m z , inanc -
m z n gere ini yle bir ya ay versek beraberce zirvede D nya bu
vahdeti yakinen g rme imk n n elde ediverse b ylelikle!..

yi bir temsille konu uversek g n llerimizle!.. Hayali bile o kadar
tatlı ki te o zaman, sadece Kabe nin avlusunda d nenlerle... Mek-
ke nin sokaklar nda O na ko anlarla beraber de il, ayn zamanda g -
ne in do up batt her yerde olanlarla beraber metafta hissediyorsu-
nuz kendinizi!..

Her g n l, bu duygularla kabarsa ve a lan her el, dillerden ayn ta-
leplerle kar l k bulsa, mu tusu verilen g nleri, uzaklarda aramaya ge-
rek kal r m hi ?

VUSLAT KOYU: HİRA

Ma ara, hafif kavisle kar l kl iki s naktan m -
te ekkil Bu iki s na n aras na d en b l m n
st a k.. do rudan semaya bak yor. Kabe yi de
tam kar dan g r yor. Buraya gelmekle Allah Res l
(s.a.s), belli ki erbab nca ikizi olarak kabul edi-
len hakikat Kabe ile deta kar l kl dertle iyor, ay-
larca!.. Kabe, yery z ndeki ilk bina.. Allah n evi..
hemen her peygamberin k bleg h

Res lullah da yle; ilk yarat lan ruhun sahibi..
k inat a ac n n son meyvesi.. hemen her pey-
gamberin m jdesini verdi i son ve evrensel kurtar-
c te Hira, l h hitapla bu iki ufku, kendi ka-
metleri l s nde yeniden bulu turan ma ara
nsanl , k yamete kadar Hakk a davet eden
Kur an n ilk ahidi O g ne gelinceye kadar Al-
lah Res l (s.a.s), kim bilir buraya ka defa geldi
ve her geli inde ne kadar kald ?

KABE'DE GECE

G nd zleri ayr bir latif, geceleri de ayr bir g zel buran n Gece- nin en koyu yerinde bile ayn canl l k h kim.. hatta en zifiri karanl klar bile burada en ayd nl k anlar!.. Bitmek bilmeyen bir feyizden istifade ad na, insanlar ko uyor onun har mine, g n l d nyalar nda durulu a erip Hakk a kullu un hazz n ya amak i in Seyyar sat c lar.. otob s- ler.. kapanmayan d kk nlar.. s nmeyen klar.. heyecanla ko u turan insanlara ayr bir renk kat yor. Ve belli ki Kabe de, her daim ayr bir bay- ram ya an yor.

HER DAİM KABE

Kabe nin ve dolay s yla da Mekke nin ufuklar nda, her daim ayr bir ayd nl k var. Bu ayd nl g lgelemeye al an olumsuzluklarla kar la- lsa da genelde h kim olan hep bu ayd nl k Bitme t kenme bilme- yen bir ak n var Kabe ye.. sokaklar sel olup Kabe ye ko uyor.. deta oluk oluk insanlar gidip, onun hariminde durulu a eriyor ve belli ki ar - narak yeniden, hayata geri d n yorlar

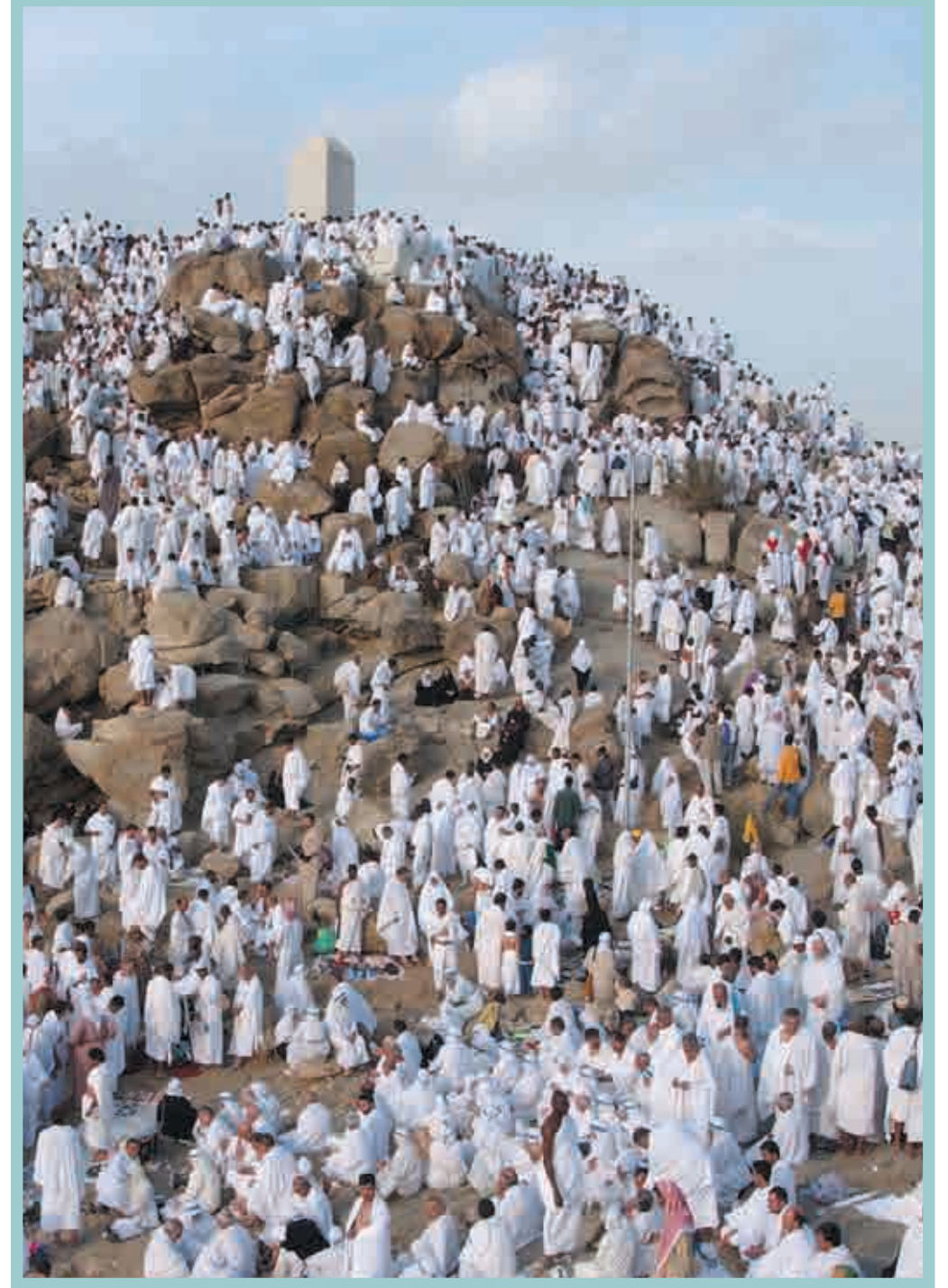

ARAFAT

Ve Ha ir meydan Arafat Adeta herkesi e itleyen bir panay r!.. Et-raf c v l c v l; Rahman n kullar na, r za i in yard m da tanlar.. kalaba- l n tad n karmaya al an safl n temsilcisi ocuklar.. k e ba lar - na kurduklar tezg hlar yla f rsatlar ganimete evirmek isteyen sat c lar ve istemekteki samimiyete misal te kil eden dilenciler.. has l burada- ki her ey, be er olman n gereklerini aksettirir enzara, ayn zamanda!.. Rahmet tepesinde ise ayr bir izdiham!.. Dualar n kabul g rd yer.. secde kadar yak n.. f rsat bulup zerine k ld nda, mah eri kalabal k ku bak akseder nazarlara..

GEÇİCİ AYRILIĞIN MUVAKKAT HÜZNÜ

G nler bayrama do ru kayarken, ayr bir heyecan sar yor d rt bir yan G nlerden Tevriye.. iki g n sonra herkes Arafat ta olacak Eksiklikler gideriliyor g nler ncesinden.. ve daha Terviye nin tan yeri a armadan ihramlar giyiliyor yeniden Kabe, en kalabal k g nlerinden birini ya yor tabii olarak.. me-tafta d nmek i in ad m atmak bile zor art k.. kendinizi b rak yorsunuz insan selinin kollara na.. g zya lar h k r klara kar p gidiyor, mah eri kalabal kta telere, telerin tesine! O g n ak ama.. gecenin karan-l klar na, hatta ertesi g n n zeval vaktine kadar bir sevk var Arafat a! G nlerdir Kabe ye ak n eden insan seli, y n evirip ak yor o taraflara. Onun hariminde yunup y kand ktan sonra huzurunda el pen e divan duracaklar. Vedala man n i aretleri bunlar ayn zamanda Tatlı bir h z n sar yor her bir yan .. Sokak-lar, eski ss z l na b r n yor yeniden.. kan ekilmi damarlar gibi solgun ve lg n!. Sokaklar bo alma-s na ra men, kimse kalmam t r diye ko tu unuz Kabe de yine tavaf.. Safa ve Merve de ise, yine sa y devam edip gidiyor. Ancak b y k l de yo unluk, yerini daha bir sadeli e b rakm durumda

BAYRAM HAZIRLIĞI

Onda bir hazrlık gze arpyor.. sabah namaz n n hemen arkas n-
dan rt s de i tirilip y kanmaya ba lan yor Kabe nin de.

Huzura kmak i in yeni elbiselerini giyen Beytullah, semtine u ra-
yanlara g l kokusu takdim ediyor art k. Misafirlerini Arafat a u urlayan
Mekke nin bir nebze boynu b k k art k! Te rik tekbirleri.. tehlil ve tel-
biyelerle devam ediyor ayn heyecan D n gidemeyenlerde arkadan
yeti me heyecan son kertede!..

VEDA TEPESİNİN HATIRLATTIKLARI

Aynı zamanda burası, Allah Resul'nin mehur hutbesini okuyup immetiyle vedala ettiği yer. Risaletin sessiz ahitleriyle beraber olmanın heyecanı var o unluyla. Ta ve toprağında hatıralar var zira. Bir nebze tefekkürle zaten, göz yaşı sahabe de belirir gözlerinde; - Bugün dininizi ikmal ettim sadıklar kulağında yankılanırken, göz Ceyhun olan Hz. Ebu Bekir'in hüzün damlaları var bu topraklarda. Rahmet dağının eteğinde, Kuvvetin üstünde akların ağına en bir ses yansıyor ilk ve son hacc.. Bu seneden sonra, belki bir daha sizinle burada buluşamayız

İlk vedala ma, daha hutbenin başında

- Muhakkak yarın Rabbinize kavuşacaksınız
- Sözümü iyi dinleyiniz.. iyi belleğiniz..

Ezberledik ama, belli ki hayatımızda tamamının bedelini ödüyüz bugün. Ve kendini immet kabul eden herkese bir vazife: Burada bulunanlar bulunmayanlara aktarın. Belki de, aktarmada ağırlık ya da mizanın gecikiyor bugün bayramlarımız.

- Size iki emanet bırakıyorum: Allah'ın kitabı ve Peygamber'in sünneti. Emanetine emniyetimiz de farklı olacaktır muhakkak
- Müslüman müslümanın kardeşidir
- Rabbiniz bir.. babanız da bir; hepimiz demden, demde topraktan
- İstnilk ancak takvada
- Yarın beni sizden soracaklar, vazifemi yerine getirdim mi, ne diyeceksiniz?

Tasdik n ralar yla yankılanıyor Arafat

Ve eller kalkıyor semaya: ahid ol y Rabbi.. ahid ol y Rabbi.. hid ol y Rabbi!..

Ve vuslatta son nokta:

- Bugün sizin dininizi tamamladım

Ebu Bekir.. merlerin hükümlerinde gırtlaklarında. Din tamamsa, vazifesi de bitti demektir.. vazifesi bitmişse, yolculuk var.. gidecektir. Ve bundan seksen iki gün sonra.. yüce dostluğuna aralanan kapı. Tepenin eteklerinde yeniden beliriverir mi diye arıyorsunuz ister istemez. Onu da. phesiz orada.. ama girecek göz.. davet edecek samimi söz ve misafir edecek göz gerek.

ARI KOVANI

Zikirler dualara kar p gidiyor a k alanlarda.. her bir ad rdan ba ka bir ses y kselyor s rekli G n zevale d n nce ezanlar y kselyor d rt bir yandan.. le ile ikinci cem edilerek k l n yor.. ve ard ndan vakfe duas na duruyor kullar b t n yle.. Arafat, ar kovani gibi.. inliyor deta.. yine telbiyeler.. tehliller ve te rik tekbirleri Milyonlarca insan, Hz. dem ve Havva n n tevbelerinin kabul edildi i yerde yakar a ge iyolar, en samimi hisleriyle. G nahlardan ar n p yunmak, en b y k bayram de il mi? Zaten d man- l klar mum gibi eriyor burada!.. Renklerin her tonundaki bu insanlar, size o kadar sevimli geliyor ki Za- hirdeki b t n farkl l a ra men, zde b t n z zaten

lk atam z geliyor ak llara. Yine burada s ylenmi , Hepiniz dem den, dem de topraktan s z n- l yor kulaklarda!.. Ayn baban n ocuklar olarak kavga ve g r lt karmam z n yersiz ini idrake ba l yor insan. Dualar d k l yor dudaklardan: Allah m! Hab bi nin livas alt nda da b ylece ha reyle bizi m- mete bir vazife: Burada bulunanlar, bulunmayanlara aktars n bunlar !.. Aktaramad m z i in bayram gi- bi ya ayam yoruz bayramlar .. hep tehir ediyoruz gelece e!.. Ovaya akseden manzara bir nebze mit veriyor, gelecek ad na

MÜZDELİFE

Ak am n karanlı ıyla birlikte insanlar bir sel olup akıyor deta Müzdelife'ye Mah er kalabal ı g lgeleyen ad rlar da yok Müzdelife de Her yer karanlık.. ve güneş in yak c l ında yok artık. Ancak karanlık y rtan beyaz bir vadiye kar lıyor arkadan gelenleri Kar gibi duru ve beyaz, mah eri bir kalabal ık Tam bir e itlik var burada U -suz bucaksız vadide, kefenle b r nm milyonlar, emredilene yerine getirmenin hassasiyetiyle bekliyorlar. arp İmamak imk nns z bu manzaraya. Belki de hac boyunca en arp c manzara burada. G z n tak ld her bir y nde, beyaz kefenler i inde hareket eden bir demo lu var. Her birinde, can al c has mlar na kar l bir m cadele azmi var.. vadiye yay l m , ertesi g n atacaklar ta lar toplama tel ndalar Buras da kal c yurt de il Devam edegelen bir yolculuk bu.. burada da vakfe var ve m terek dualar y kseliyor semalara.. ve akamla yats beraber k l n yor Müzdelife de.

MİNA'YA RİHLET

At lan her ad m insan bir basamak daha Kabe ye yakla t r yor Yolculuk..
yine yolculuk

MİNA

Derken beyaz irt , bir bulut gibi sar yor Mina y . Temsilen eytan hedef al n rken belki de ak llar ta a tutulacak burada!..

Ta a ta atarken damarlarda dola anla hesapla ma ad na s zler veriliyor yeniden Mina, ge mi teki hat ralar da beraberinde getirir ak llara!.. Ta ve topra nda hat ralar vard r onun da zerinde Allah Res I n n!..

MİNA'DAN BİR HATIRA

Uzaktan O nu ve yan ndakileri seyreden Hz. Ebu Bekir (r.a) anlat yor:

- Hacc n tamamlam , kurban n kesiyordu. Yan nda birisi var.. daha dikkatli bak yor.. evet, S heyl bu.. Amr n o lu S heyl Hudeybiye de i i zorla t ran.. anla ma metninininden Bismillah kar p, Rahman ve Rahim i sildiren.. imzadaki Res lullah a bile tahamm l edemeyip Abdullah n o lu Muhammed diye de i tiren S heyl!.. te bu zat ben, veda hacc nda Res lullah n yan nda g rd m diyor Ebu Bekir (r.a). Kurban n kesmenin akabinde Efendimiz (s.a.s), sa lar n k saltt rmak i in birini a rm t yan na. Avu lar n a m sa ndan d en m barek telleri topluyordu S heyl!.. Yere d k lenleri de teker teker al yor, toz ve topra n silkeledikten sonra y z ne g z ne s r yor.. h k ra h k ra da a l yordu Bir ara Hudeybiye deki h li akl ma geldi. Hani Bismillahirrahmanirrahim ve Muhammedun Res lullah yazd rmamak i in inat etmi ti ya. Ona slam bah edene ne kadar hamdettim, bir bilseniz. S heyl eri de yumu at p g n llerine girmek i in Allah Res l gibi davranmak gerekiyor elbette Hudeybiye de feveran eden Hz. mer de, Fetih G n ayn eyleri s yleiyor mu, hayat boyunca tevbe edip nafile namaz k laca n .. oru tutaca n ve tasaddukta bulunaca n ifade ederken?

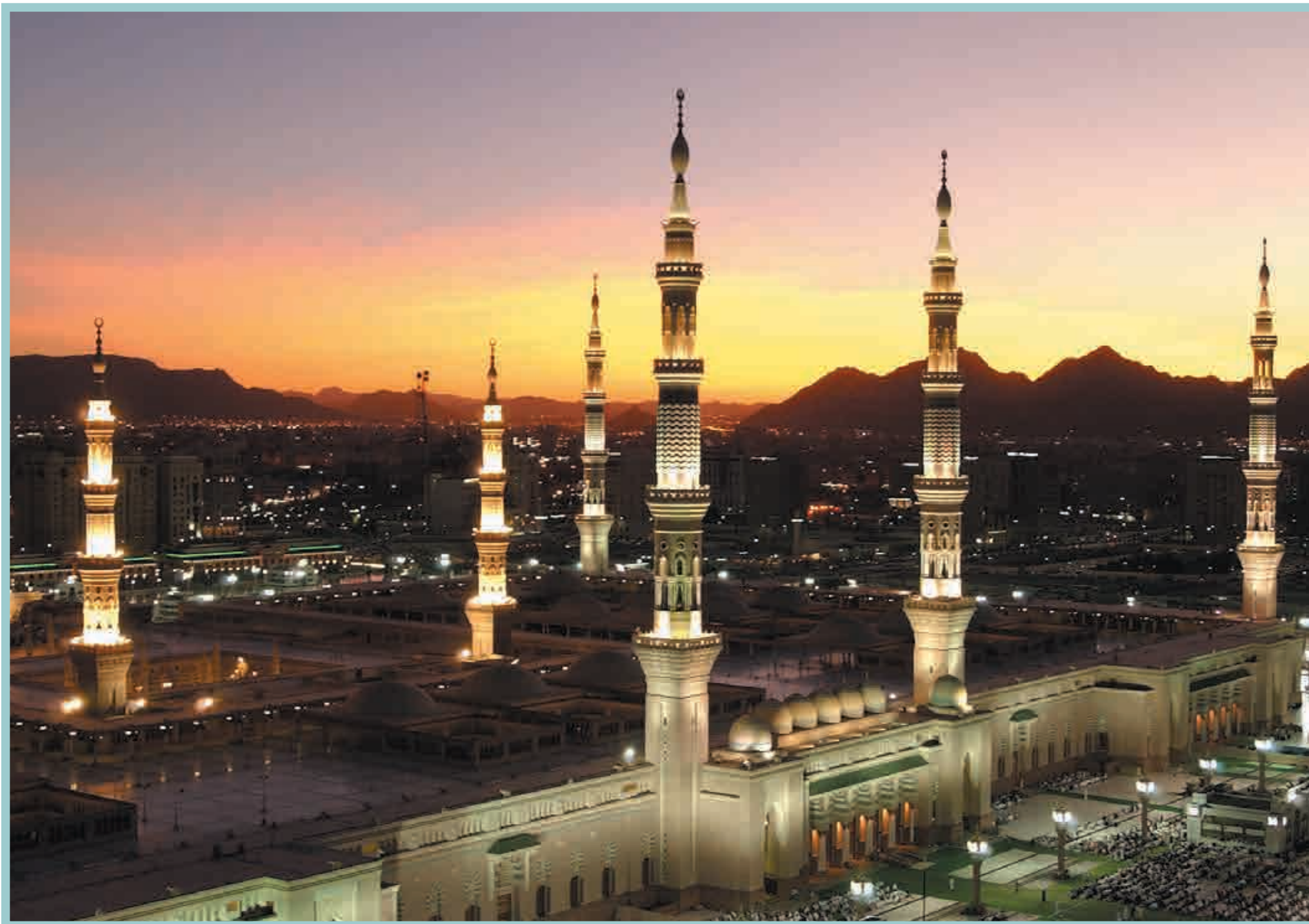
ARTIK MEDİNE'YE DOĞRU

Neyse ki bu ayr l n hicran na bir nebze de olsa Medine merhem olacak.. Evet, bug n Kabe ye veda ediliyor ama.. arkas ndan yar n Res llullah a kavu ma var.. Meden ehir Medine de O nunla bulu ma var i in ucunda!..

Res lullah n yolunu takip ederek huzuruna gidecek olman z bir nebze teselli veriyor.. ama oraya da veda var i in ucunda Ancak visalin hazz , firak akla getirmeyecek kadar tatlı

MEDİNE

ph e yok ki Mekke, Hak Te la taraf ndan kutsal oldu u tescil edilmi bir beldedir. mmetin hay r zerinde devam , bu beldeye olan sayg lar yla do ru orant l d r. Benzeri bir durum Medine i in de s z konusudur. Zira, Efendiler Efendisinin beyanlar na bak ld nda Medine, ayn Mekke gibi sayg nl olmas gereken haram bir beldedir. Eb Hureyre (r.a.) n nakletti ine g re Allah Ras l (s.a.s.), bir g n ellerini kald racak ve Medine i in yle dua edip yalvaracakt r:

- Allah m! ph e yok ki brahim (a.s.), senin hal lin ve peygamberindir; ve sen, O nun lisan yla Mekke yi haram belde ilan ettin. Ben de senin kulun ve peygamberinim; ve ben de, iki da aras ndaki Medine yi haram belde ilan ediyorum.

MEDİNE

Medine, medenî bir şehir.. havası.. suyu.. insanlar velhasıl her y-ninyle farklılık arz ediyor. Bir düzen ve sistem hakim.. şehir görüntüsü var.. Daha temiz ve insanlar da oldukça münis ve cana yakın... daha ehre ilk girerken oluşan intiba, bir Ensar c mertli iyle sizi kendisine celbetmesi oluyor. Yerle ik bir kilit r n oldu u ok belirgin. Harimine s namlara rahatsızlık verecek görüntü lere rastlamaya neredeyse imk n yok.

Ne de olsa Mekke, O nu karan.. Medine ise, sinesine kabul edip barındıran şehir G I n n kokusu sarm her yerini! G I olmu de ta Medine ve gelenlere, rayihas ndan ikram ediyor c mert e

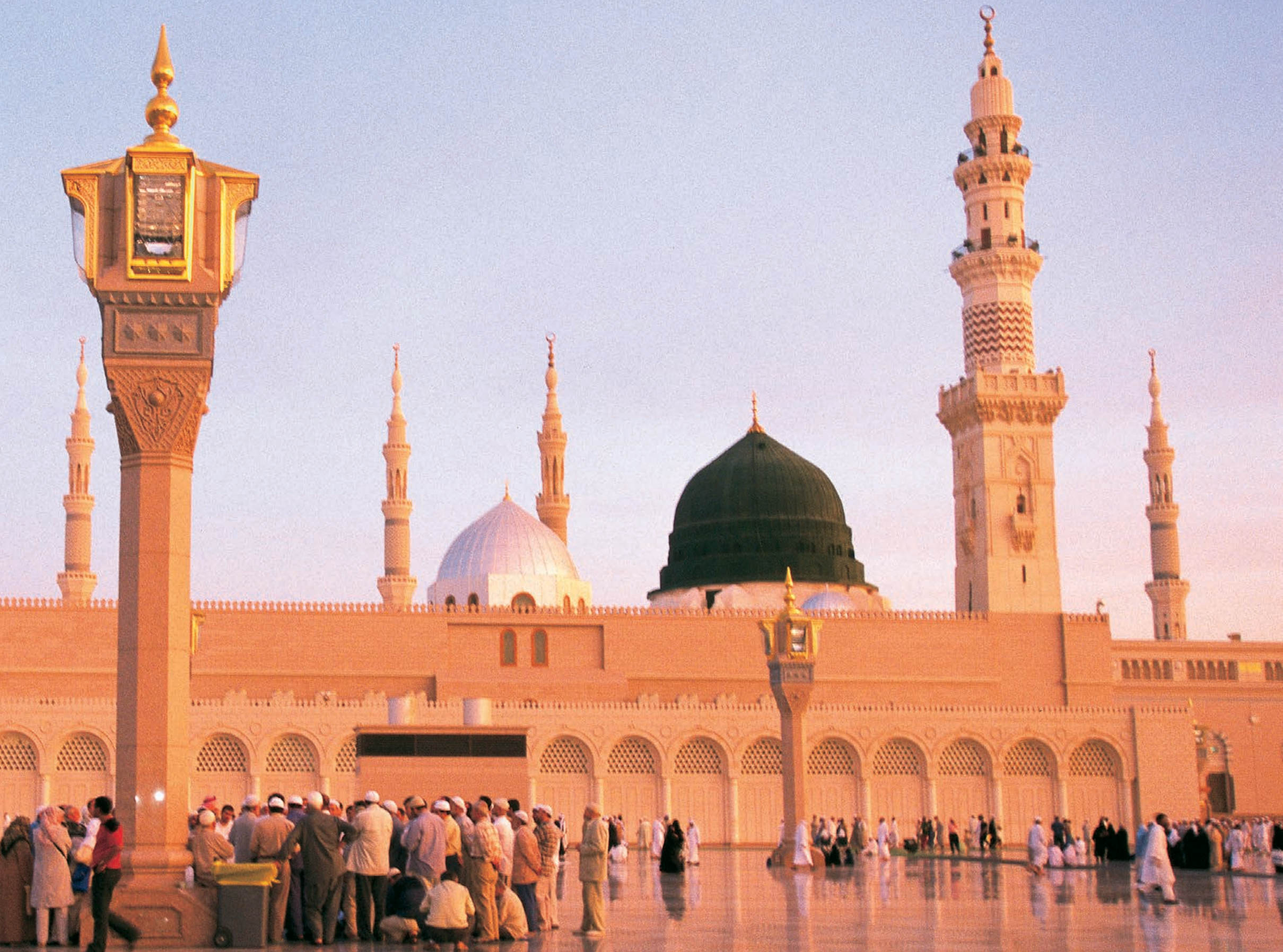

MESCİD-İ NEBİ

Ziyaret edilmesi gereken mescitten ikincisi burası. Hayattayken barmına bastığı gibi bugün de O, Medine topraklarını berektirmekte. Dinya gıyasetleriyle gıremeyenleri teselli için buyurdu. "Uşşaklar yankılanıyor zihinlerde: "Beni vefatından sonra ziyaret eden, sahilimde ziyaret etmiş gibidir." "Kabrimi ziyaret eden, efaatimi hak eder." "Kalbinde beni ziyaretten başka hiçbir düşünce olmaması zanneden kim beni ziyarete gelirse, Kiyamet gününde efaatimi hak etmiş olur." Hatıralar o kadar canlı ve taze ki, sanki hâl sohbetine devam ediyor gibi. Kur'ana uyanlara, hâlidüddin ayanlar takdim ediyor ve yanına gelen herkesi ayrı ayrı arınmayla gınlı bırakıp geri diyor.

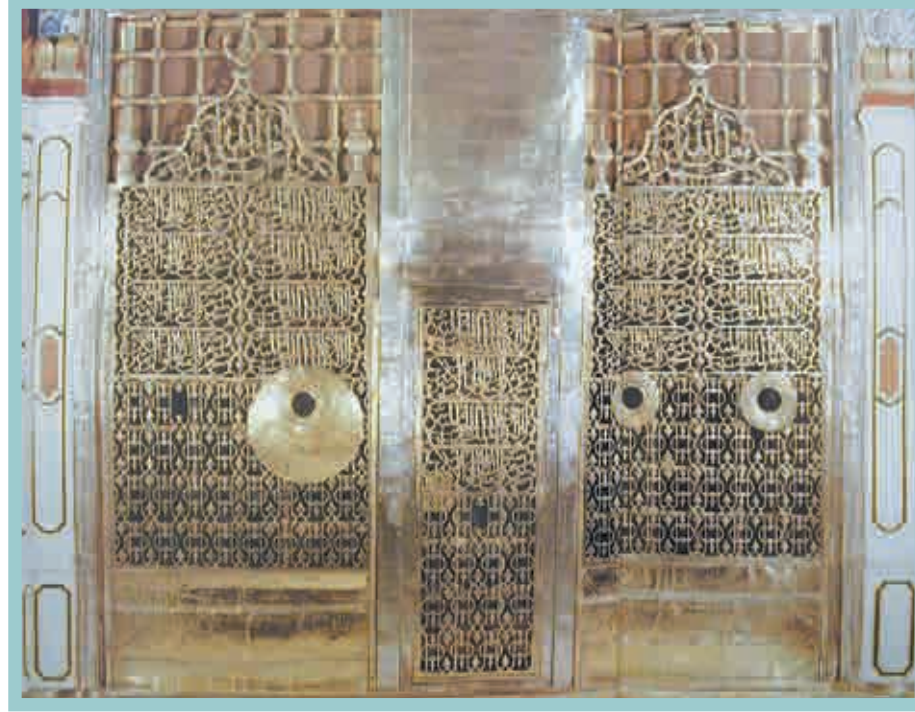

KUBA MESCİDİ

Hicretle, Kutlu Misafirine nefes alma imkânı veren Kuba Mescidi, yeni yeni misafirlerini ağırlıyor. Yol yorgunluğu alan bu mekân, yannına uyanlara da aynı hazzı tattırıyor bugün!.. Yorgunluğu atıp yollara hız vermek için, gâzleri veda tepesinde kilitleyip, aktif sabırlı soluklamak gerekiyor anlaşılan!..

HER ŞEY O'NU HATIRLATIYOR

Medine, tarihe ehadet etmi nice ahitlerle dolu bir ehir.. Her kar topra nda Allah Res l ve O nun ashab n n ayak izi var.. Bu top- raklar, O nunla omuz omuza gayret g sterenlerin ter ve kanlar yla de- falarca sulanm bir belde.. Buralar, ne sevin lere kim bilir nice h z n- lere ahit olmu lard r!..

lk g nden itibaren hi yan ndan ayr lmayan s dd klerin p ri Hz. Eb Bekir (r.a.), yine yan ba nda.. O nun yan nda da, meydan okuyan bir mer heybeti duruyor s k netle

BEDİR

İlk hesapla man n mek n Bedir. Herkesin ulaşması zor olsa da, yan na u rayanlara maziyi hatırlatan ipu lar veriyor o da Sebeplere tevessüde kusur etmeme yan nda, kendi g c ne g venmeyip, mutlak g c n sahibine y nelmenin form l n bar nd r yor ayn zaman da Sat r aralar nda ayn mesaj sakl ; g l olmak istiyorsan z, g c n z birle tirerek mutlak g ce dayanmal s n z.

UHUD

Bir de, y rek yakan Uhud!.. zerinde kan akan Uhud!.. Efendiler Efendisi nin di ini al p y z n yaran Uhud!.. Hz. Hamza n n heybetini k skansa da g nler, h l mehib.. h l y reklerde aslan av nda!..

Kolu ve kanad k r k h liyle Mus ab, h l metanet vaaz nda!.. K r lsa da kol ve kanat, dalgaland rmak gerekiyor bayra sonuna kadar!.. pi ni kopar p buralara kadar gelen azg n Kurey in, tahamm ls zl n n ni anesi Uhud ayn zamanda

zerine inci gibi dizilen yetmi sahabenin de ev sahibi!.. Ok ular tepesinden yank lanan ses: zerimizde kuzgunlar u u sa da vazife ba nda olmak gerek!.. Emre itaatteki inceli in kavranamad an Sonrakilerin kula na k pe olsun diye!..

Kulaklardaki canl l n h l yitirmemi sedas yla Enes bin Nadr, hayk r yor:

O nun olmad yerde sizler de niye l m yorsunuz? .. l m ne s z vermiyorsunuz?.. Yeniden dirilmeye and i miyorsunuz?.. Onlar zerlerine d eni yerine getirmenin huzuruyla mahmur!..

Ya bekleyen vazifeler?..

Ya anan b t n olumsuzluklara ekilen s nger s z: Uhud, yle bir da ki, o bizi sever biz de onu

CENNETÜ'L-BÂKİ

Analar m za.. i e'lere.. F t ma'lara..

İklerin y ld zlar na.. Osman'lara.. Abdurrahman'lara.. ve daha kimlere kucak a an mekan...

Semtine yakla anlara nasihat kesilen mekan Cennet '1-Baki...

Ras lullah' n etraf nda, ilk g nk durulukla binler halkalanm , tarihe tan kl k ediyorlar her eye ra men...

Sarar p solmu bu ehrede, tevazu taht kurulmu , ad san belli olanlara, 'isimsiz' ama iz b rakan kal c rehberlik yap yorlar bug n...

Hayatlar gibi sade ve duru... D nyan n pe inde olmam lard ki, d nyal lardan d nyal k beklesinler... O'nunla maiyyet olduktan sonra, d nyaya kim tenezz l eder ki!?

Demek ki saltanat, saraylarda h k m s r p mermerlerle cesamet yar nda de il., ne mekana ne de mermer misal cisme ihtiya duyulan g n l taht na kurulmakta imi ...

Hab b-i Z an' n dedi i gibi, bizden de selam olsun sizlere ve in -allah bulu uruz biz de sizinle bir g n, O'nunla birlikte ve livas n n al t nda...

AYRILIRKEN BİÇİLEN VAZİFE

Beyr h 'dan suyunu tatmak zor art k..! Avf in o lu Abdurrahman gi-
bi kucak a mak gerek art k O'na.. davas na..!

Eb Eyy b gibi sanca ta mak gerekiyor surlar n st ne..!

Kostant niyye'lere kadar gelen emanetini, g ne lerin gur b ya a-
mad co rafyalara da ula t rmak, birer vazife olsa gerek., yan na ge-
lip de geri d nenlere..!

Ayr l rken d nyas ndan... d nyam za davet en b y k hayal..!

Geldi i de muhakkak., ancak aya n basmad yer b rakmayacak
kadar yery z nde, l m ne bir gayret gerek..!